

shington, D. C. a současně s registrací, zapraviv poplatek 1 dollar. Dram. skladby uveřejněné vyžadují k získání ochrany téhož postupu jako knihy; neuveřejněné získávají ochrany pouhým uložením kopie. Hudební skladby jsou chráněny podobně jako skladby dramatické. V případě uveřejnění je zapotřebí nového uložení a zápisu. Umělecká díla (malířská neb sochařská) jsou chráněna po zaslání fotografie díla na Cop. Office se žádostí a poplatkem. Časopisy — podobně jako knihy. — Pokud filmu se týče, dlužno podotknouti, že kopie filmu mohou býti opět vyzvednuty zástupcem oprávněného ihned po vyhotovení registrace; činí se tak z toho důvodu, že kopií filmu se zhotovuje nepatrný počet, nehledě k tomu, že jsou velmi cenné. —

Přednáška nabyla zajímavosti též tím, že před ní zmínil se prof. Dr. K. Herman-Otavský o nynějším stavu našeho autorského práva a o jeho nejbližších změnách.

M. Jirásek.

Exkurse semináře profesora dra Mildschuha do Úpice a Náchoda.

Exkurse tato uspořádána byla do textilních továren v Úpici a Náchodě dne 25. a 26. května tohoto roku. Exkurse podobné jsou pro ty, kdož se zabývají nár. hospodářstvím nesmírně důležité, neboť pravý hospodář nesmí znáti svůj obor jen z mrtvých liter knih a časopisů, nýbrž on musí míti především znalost skutečného hospodářského života, který je předmětem jeho studií; pak bude cítiti pod mrtvými literami tep a život všech hospodářských jednotek a hlavně bude moci stále skutečností ověřovati všechny theorie, které se mu předkládají. Je-li tedy cílem těchto exkursí seznání toho skutečného hospodářského života v jeho jednotlivých složkách, pak bylo cíle tohoto exkursí naší plně dosaženo. Pod vedením p. prof. dra Mildschuha přibyla výprava 25. V. do Úpice, kde byla skvěle přijata a pohoštěna p. velkopřumyslníkem Morawtzem, který pak spolu s p. ředitelem továrny provedl výpravu svými závody. Jistě mluvím ze srdce všech účastníků, vzdávám-li ještě na tomto místě p. velkopřumyslníkovi za jeho laskavé přijetí náš srdečný dík. Přádelská a tkalcovna juty fmy Morawetz spolu s přádelnou lnu je největším podnikem tohoto druhu v Československu. Má 6000 vřeten, 1600 dělníků, z čehož dnes pracuje asi na 900. P. Morawetz nám též učinil zajímavá sdělení o technice obchodu s jutou. Juta, která roste jen v Indii, se nakupuje prostřednictvím londýnských a hamburských agentů v Kalkutě, odkud se vozí k nám přes Hamburk. Zde se zadrží 10% nákladu pro event. spory před arbitračním soudem v Londýně. Všechn nákup u nás provádí Ústř. svaz čsl. jutových továren v Úpici. Průmysl tento je odkázán na export, který v státech nástupnických je stížen kromě jiných okolností též drahou naší dopravou; tak doprava jutových tovarů z Úpice do N. Yorku je lacinější než z Úpice do Bratislavě! Dnes je hlavní odbytiště jutových tovarů Unie. Prohlídkou humanitních ústavů fmy, hlavně dětské útulny, prohlídka byla skončena.

26. v. prohlédla výprava za laskavého vedení p. ředitele Maliny velkou tkalcovnu, bělidlo, úpravnu a barevnu fmy Ed. Doctor v Náchodě. Továrna tato má 1152 stavů a 1100 dělníků, z čehož dnes pracuje asi 60%. Jeden dělník obsluhuje 3 stavu, dříve jen 2, čímž výkonnost značně stoupla. Konečně byla navštívena přádelna bavlny Akc. spol. textilních závodů dř. J. Mautner, kde výpravu ochotně provedli pod vedením p. disponenta Papeže úředníci společnosti. Ohromné továrny této společnosti v Náchodě, po Liebigových továrnách v Liberci u nás v bavlnářském průmyslu největší, se skládají z přádelny, tkalcovny, barevny, úpravny a bělidla, zaměstnávají na 4000 lidí, 120.000 vřeten, 1600 stavů. Závody tyto, které náležejí velkému trustu bavlnářskému, jsou zaměstnány celkem plně. Tím exkurse shlédla celý způsob bavlnářské výroby, od předání surové bavlny až po barvení hotových tkanin a výrobu pestrého zboží, vyjímajíc jen potiskování látek.

St. Řežný.

O finančním hospodářství svazů samosprávných. V čísle 4—5 ročníku XIII. výborně redigovaného Věstníku poradního sboru českých

okresů jsou o tomto tematě tři velmi poučné články. Jest známo, že otázka finančního hospodářství komun u nás — jako v Evropě vůbec — přichází do stadia kritického, k čemuž přispívá i spor o účelnosti a prospěšnosti, po případě o mezích působnosti samosprávy oproti správě státní. Na poli administrativním byla otázka ta u nás po převratu formálně rozřešena zákonem župním, jehož výsledek prakticky se zkouší právě na Slovensku, na poli finančním však — a to hlavně v zemích historických — bojují úporně proti sobě dva výše zmíněné principy. Jasně názory obou táborů možno poznati v uvedených třech článcích. Z nich prvé dva (a to prof. Dr. Horáčka a Klapky) byly proneseny na IX. řádném sjezdu českých okresů, a místo to udává jich tón, kdežto třetí pochází od reprezentanta státní moci finanční (min. r. Dr. Bol. Fux).

Stanovisko svazů samosprávných jest toto: Samospráva představuje živél, kde se projevuje vůle lidu a národa. Za Rakouska byla místem pro tento účel jediným, nyní jest, aspoň místem pro občanskou výchovu státních příslušníků. K této činnosti samosprávy politické jaksi přistupuje povinnost plniti určité úkoly hospodářské místního rázu (policie, komunikace, zdravotnictví a pod.). Ke všemu tomu potřebuje samospráva finanční prostředky. Hospodářství obecní a okresní, jako jiná hospodářství veřejná, byla válečnými a poválečnými důsledky porušena a zákony z r. 1921 toliko částečně přinesly sanaci, nikoli však definitivní ozdravení. Tato nesmí však býti prováděna na úkor omezování oboru působnosti samosprávných svazů. Zastanci samosprávy katexochén nesouhlasí s radikální přeměnou dnešní finanční soustavy, speciálně ne s omezením práva přírážkového; nanejvýše spokojili by se s úpravou přidělovou, ovšem za příslušných kautel. »Poměr mezi státem a samosprávnými korporacemi, který nyní není nejrůžovější, musí býti postaven na půdu vzájemné důvěry.«

Nepochopitelný jest odpor této skupiny proti ustanovení § 32 finanční novely (daně a přírážky z podniků veřejně účtujících nesmí činiti více než 80% čistého zisku!). Odůvodněny jsou výtky na opožděné předpisování daní a odvádění jich výtěžků. Stanovisko samosprávy jest v teorii i praxi mírně konservativní.

Naproti tomu správa státní a teoretické finanční výsosti státní vytýkají samosprávě nepřilíš velký ohled na zájmy všeobecně prospěšné, ukazují na egoismus obcí a jiných komunálních svazů, na to, že obce nestanoví si potřeby své podle příjmů, nýbrž naopak, a zazlívají jim velké výdaje osobní. Staví se ostře proti systému přírážkovému v nynější jeho podobě známými slovy, že »přírážky ruiniují státní daň«, a ač nemohou odhodlati se ke zrušení tohoto systému, hledí ho omeziti a v důsledcích jeho pokud možno dohlédacím a represním právem vyšších úřadů. Příjmy samosprávných svazů budou prý rozmnoženy jednak dotacemi, jednak povolením samostatných dávek, jež by přivedly do finančního systému samosprávného pružný element. Ovšem zastanci mínění finanční správy státní neustále opakují, že nutno pracovati od zdola a nikoli od shora. Ani stát nespasí přiděly finance samosprávné, neboť jeho prostředky nejsou neobmezené. Obce musí se omezit, neboť není možno, aby přiděly nahrazovaly to, co by se mohlo a mělo nahraditi spořivostí.

Proti tomu druhá strana uvádí, že stát dívá se na samosprávu jako na marnotratného syna, a že tato nemůže se omeziti více, než nyní již činí.

Jisto jest, že obce po převratu nezachovávaly vždy správnou finanční politiku, a že se budou musiti omeziti ve svých potřebách, pokud nezískají úhradu pro ně jiným způsobem, než neustálým silným zatížením poplatníků daní přírážkám podrobených. Toho jsou si vědomy obě strany, ač přiznati jest to těžko. K ozdravovacímu procesu finančnímu musí se své strany přispěti i obce snížením daňového břemene. dnk.

Immunita členů zákonodárných sborů. Když v době absolutního státu a kabinetní justice postupem času tradicí a zvykem, a po případě revolucí, vytvářely se sbory zákonodárné, které s panovníkem dělily se